

แนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8
จังหวัดเชียงใหม่

Guidelines for Administration of Service Units of Regional Special
Education Center 8, Chiang Mai Province

อาทิตย์ แคะเซอ¹ และ ปาริชาติ บัวเจริญ²

มหาวิทยาลัยพายัพ^{1,2}

Arthit Khaesor¹ and Parichat Buacharoen²

Payap University^{1,2}

Corresponding Author, Email: parichat_b@payap.ac.th

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ และศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 97 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

---

* ได้รับบทความ: 24 กรกฎาคม 2566; แก้ไขบทความ: 6 กันยายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 20 กันยายน 2566

2) แนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ มีการพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของหน่วยบริการ ด้านการบริหารงานบุคคล มีการจัดสรร ตำแหน่งบุคลากรให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนในหน่วยบริการ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาทางวิชาชีพ อย่างสม่ำเสมอ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและ อาคารเรียน ด้านการบริหารงานงบประมาณ หน่วยบริการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีการสนับสนุนอุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอน และมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานการดำเนินงาน

3) การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: แนวทางการบริหาร; หน่วยบริการ; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

The purpose of research objectives is 1) to study the current and desirable conditions of Service unit administration of Regional Special Education Center 8, Chiang Mai. 2) to study administrative guideline service unit of Regional Special Education Center 8, Chiang Mai. and 3) to assess the suitability and feasibility of service unit administration for the Regional Special Education Center 8, Chiang Mai. The population used in this research were administrators, heads of the four administrative groups, teachers and staffs who work either in the service unit or Regional Special Education Center 8, Chiang Mai, totaling 97 people. The tools used were questionnaires and interview forms. Data analysis using basic statistics, including mean, standard deviation. and content analysis

The results of the research revealed that

1) The current state of administration of the service unit for the Regional Special Education Center 8, Chiang Mai, the current condition is at a high level. As for the desirable conditions for the administration of the service unit of the Regional Special Education Center 8, Chiang Mai had the desirable condition at the highest level. The curriculum has been developed according to the guidelines of the Regional Special Education Center 8, Chiang Mai is consistent with the context of the service unit there is a service plan.

Personnel Management Personnel positions are allocated to a variety of professions. and sufficient for the number of students in the service unit employees are encouraged to realize their roles and responsibilities. General Administration, Mobilize resources to support the improvement of the environment and school buildings. Budget management, The service unit is involved in the planning. Teaching and learning management equipment is supported. Student lunch budget is allocated, and others related to teaching and learning and prepare an operational action plan supervision Summary of monitoring results to be used for improvement and development. It was found that they were appropriate at the highest level. and a feasibility assessment of the service unit administration of the Regional Special Education Center 8, Chiang Mai. It was found that there was a high level of possibility.

Keywords: Administrative Guidelines; Service Unit; Regional Special Education Center

บทนำ

เด็กพิการเป็นเด็กกลุ่มหนึ่งที่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้ได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เพราะเป็นปัจจัยสำคัญของการแก้ปัญหาคนพิการในระยะยาวอีกทั้งเป็นการช่วยเพื่อให้คนพิการช่วยตัวเองได้มีความรู้ในการประกอบอาชีพหากเป็นแรงงานก็เป็นแรงงานที่มีฝีมือนอกจากนี้ การศึกษายังช่วยให้คนพิการมีความมั่นใจในการเข้าสังคม และจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) ซึ่งถือเป็นอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ให้หลักประกันในสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อคนพิการอย่างเสมอภาคทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป ได้ให้ความสำคัญต่อการขจัดอุปสรรคจากภายนอกและการแก้ไขความเสียเปรียบทางสังคมของคนพิการให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของคนพิการการจัดการเลือกปฏิบัติและการสร้างหลักประกันความเสมอภาคในทุกมิติการเข้าถึงใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ (คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2560)

ทั้งนี้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยมีสถานศึกษาในสังกัด คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะมีศูนย์การศึกษาพิเศษทุกจังหวัดทั่วประเทศ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินงานตามโครงการพัฒนา ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ 1 อำเภอ 1 ศูนย์ ตามเจตนารมณ์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยบทบาทหน้าที่หลักคือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การบำบัดฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมทางการศึกษาให้แก่คนพิการทุกประเภท ตลอดจนเป็นแหล่งบริการทางวิชาการ การจัดอบรมให้บุคลากร ผู้ปกครอง อาสาสมัครชุมชนและท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาทางการศึกษาพิเศษให้ทั่วถึงและครบถ้วน ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีหลายงาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งหน่วยบริการในสังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ได้เปิดให้บริการเพื่อจัดการเรียนรู้ของคนพิการในชุมชน ได้มีการจัดตั้ง หน่วยบริการ ทั้งหมด 7 หน่วยบริการ ได้แก่ หน่วยบริการอำเภอแม่เมาะ หน่วยบริการอำเภอแม่วาง หน่วยบริการอำเภอฝาง หน่วยบริการอำเภอเชียงดาว หน่วยบริการอำเภอเวียงแหง หน่วยบริการอำเภอแมริม หน่วยบริการอำเภอจอมทอง โดยหน่วยบริการทั้ง 7 แห่งนี้ ได้ดำเนินการเปิดให้บริการได้ไม่นานนัก ยังขาดสภาพคล่องในการบริหารจัดการและการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล ระหว่างครู ผู้ปกครอง ทีมนักสหวิชาชีพและชุมชน การกระจาย อำนาจการบริหารจากหน่วยงานต้นสังกัดสู่การบริหารจัดหน่วยบริการ รวมถึงข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษายังขาดประสบการณ์ทางด้านการบริหารหน่วยบริการ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว จะเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัด เชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ทั้งหมด 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารหน่วยบริการของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม แยกตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในหน่วยบริการ จำนวน 89 คน ดังนี้ 1) ผู้บริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาพิเศษ 8 จังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 11 คน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็น หัวหน้าหน่วยบริการ 2) ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ในหน่วยบริการมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี จำนวน 17 คน 3) ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษา พิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 61 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121) โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหน่วยบริการของ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เพื่อนำมากำหนดเป็นประเด็นต่าง ๆ ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการสร้าง เครื่องมือแบบสอบถาม

2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามและการใช้ภาษา โดยเกณฑ์ในการวัดคะแนน คือ

+1	หมายถึง	พิจารณาเห็นว่าข้อคำถามเหมาะสม
0	หมายถึง	พิจารณาเห็นว่าข้อคำถามไม่สามารถสรุปได้ว่าเหมาะสมหรือไม่
-1	หมายถึง	พิจารณาเห็นว่าข้อคำถามไม่มีความเหมาะสม

3. ผู้ศึกษาทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยการหาค่า IOC (Index of Congruence: IOC) ซึ่งในแต่ละข้อคำถามจะต้องได้ค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.50

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น

(Reliability) ตาม วิธีของครอนบาค (Cronbach) หากแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (> 0.70) และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (%) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scales) วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยมีเกณฑ์การแปลผลตามแนวคิดของลิเคิร์ต (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดของการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) พิจารณาจากประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 เชียงใหม่ จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยมีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด

2. สร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ทั้ง 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงานทั่วไป

3. นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำชี้แนะ ตรวจสอบและปรับปรุง ข้อคำถามให้เหมาะสม และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยการพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) พิจารณาจากประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาสำหรับคนพิการ จำนวน 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตาม แนวคิดของลิเคิร์ต (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121) โดยมีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ และนำแนวคิดจากการศึกษาเอกสารต่างๆ และข้อมูลจากการรวบรวมแบบสัมภาษณ์ มาสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) นำเสนอ ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยมีเกณฑ์การแปลผลตามแนวคิดของลิเคิร์ต (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม (N=89)

การบริหาร	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	μ	σ	แปล	อันดับ	μ	σ	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.84	0.74	มาก	1	4.71	0.48	มากที่สุด	1
2. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.82	0.82	มาก	2	4.69	0.51	มากที่สุด	2
3. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.78	0.75	มาก	3	4.65	0.53	มากที่สุด	4
4. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.68	0.74	มาก	4	4.65	0.54	มากที่สุด	3
เฉลี่ยรวม	3.78	0.76	มาก		4.67	0.52	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันในการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 พบว่า ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน มีสภาพปัจจุบันในการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการบริหาร พบว่ามีค่าเฉลี่ยระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 3.84$, $\sigma = 0.74$) รองลงมาคือด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 3.82$, $\sigma = 0.82$) ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.75$) และด้านการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 3.68$, $\sigma = 0.74$)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การบริหารงานทั้ง 4 ด้าน มีสภาพที่พึงประสงค์ที่พึงประสงค์การบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.52$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านการบริหาร พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงที่สุด ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.48$) รองลงมาคือด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.51$) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.53$) และด้านการบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดต่ำที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.53$)

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการบริหารทั้ง 4 ด้าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1) ด้านบริหารวิชาการ หน่วยบริการมีการบริหารจัดการตามแนวทาง สพฐ. ได้อย่างอิสระ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยบริการ มีการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan : IFSP) รวมทั้งจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) แผนการสอนรายบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) และให้บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรก และเตรียมความพร้อม มุ่งเน้นด้านการให้บริการทางการศึกษา โดยการให้บริการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน เพื่อส่งต่อผู้เรียนไปยังสถานศึกษาต่างๆที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสนับสนุนให้มีการทำวิจัย พัฒนาสื่อการสอน และจัดแสดงผลงานทางวิชาการ

2) ด้านบริหารงานบุคคล การจัดสรรหาตำแหน่งบุคลากรให้มีความหลากหลายของสาขาวิชาชีพ โดยคำนึงการเข้าถึง การรับบริการของนักเรียนในแต่ละหน่วยบริการ ตามพันธกิจในการดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่อง 9 ประเภทความพิการ ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ การจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ กับจำนวนนักเรียนในหน่วยบริการเป็นไปตามเกณฑ์ ก.ค.ศ. กำหนด และควรจัดบุคลากรที่อาศัยในพื้นที่หน่วยบริการนั้น เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการความเป็นอยู่ของบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้บุคลากรพัฒนาความรู้ในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ และการลงเวลาปฏิบัติงานให้ขึ้นอยู่กับหน่วยบริการนั้น ๆ

3) ด้านบริหารงานทั่วไป การสำรวจค้นหาโรงเรียนยุบเลิก แต่ละอำเภอเพื่อจัดตั้งหน่วยบริการประจำอำเภอโดยประสานความร่วมมือ กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการสำรวจและระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุน ปรับปรุงแก้ไขอาคารเรียนและส่วนอื่นๆ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมในการให้บริการทางการศึกษา มีการประสานงานกับเครือข่ายชุมชนและโรงเรียนร่วมในอำเภอนั้น ๆ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์กับส่วนการปกครองท้องถิ่น เพื่อบูรณาการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับศูนย์การศึกษาพิเศษ และหน่วยบริการประสานงานเบื้องต้น และขอหนังสือออกจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8

4) ด้านบริหารแผนงานและงบประมาณ หน่วยบริการมีส่วนร่วมในการวางแผนและงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณของศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อรองรับการขยายหน่วยบริการให้เป็นศูนย์ประจำอำเภอ มีการประสานงานร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 เครือข่ายด้านงบประมาณที่นำมาพัฒนาโครงการหรือส่งเสริมให้มีทางเลือกงบประมาณจากหน่วยงานอื่น หน่วยบริการสามารถขอรับบริจาคจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการกำกับดูแลของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 และมีงบประมาณสนับสนุนนอกเหนือจากรัฐที่ให้เป็นงบประมาณสนับสนุนตามโครงสร้างงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและการปรับปรุง ซ่อมแซมงานอาคารสถานที่หน่วยบริการและงบประมาณส่วนอื่น ๆ ให้หน่วยบริการนั้นเสนอศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ตามความเหมาะสม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จัดสรรงบประมาณอาหารกลางวันให้ตามจำนวนนักเรียนที่มาใช้บริการทางการศึกษา เป็นรายวัน มีการวางแผนจัดการและใช้งบประมาณเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพตามระเบียบราชการและโปร่งใส ตรวจสอบได้ และจัดทำแผนปฏิบัติการดำเนินงาน มีการกำกับติดตาม สรุปผลการดำเนินงาน ผลการกำกับและติดตาม เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม (N=19)

การบริหาร	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านบริหารวิชาการ	4.58	0.59	มากที่สุด	4.23	0.73	มาก
2. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.61	0.66	มากที่สุด	4.13	0.86	มาก
3. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.68	0.57	มากที่สุด	4.26	0.73	มาก
4. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.43	0.62	มาก	3.90	0.79	มาก
เฉลี่ยรวม	4.58	0.61	มากที่สุด	4.16	0.78	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 เชียงใหม่ ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านการบริหาร พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุดที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.66) ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.59)

และด้านการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 เชียงใหม่ ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านการบริหาร พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.73) รองลงมาคือ ด้านบริหารงานวิชาการ ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.73) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.86) และด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัด เชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัด เชียงใหม่ ผลวิจัย พบว่า หัวหน้าหน่วยบริการ ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ มีสภาพปัจจุบันในการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ ทั้งนี้อาจเนื่องจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ มีหลักการบริหาร โดยนำกระบวนการของวงจรคุณภาพของเดมมิง PDCA ซึ่งวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2553) กล่าวว่า วงล้อเดมมิง PDCA คือ วิธีการที่เป็นขั้นตอน ในการทำงานให้งานเสร็จสมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับ ประกอบไปด้วยการวางแผน (Plan) การนำไปสู่การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) และการแก้ไขปัญหาที่ทำให้งานไม่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Act) ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชัยจิต วรรณนวล (2549) ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรกแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด พบว่า สภาพการให้บริการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัด เชียงใหม่ ผลวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยบริการ ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ มีสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ

และด้านการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้แสดงให้เห็นในการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ มีทั้งส่วนที่เป็นจุดแข็งในการบริหารหน่วยบริการทั้ง 7 หน่วยบริการที่ก่อให้เกิดการบริหารเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศพร บูมสีดา (2559) ได้ศึกษาการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ยิ่งไปกว่านั้นสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการบริหาร สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ หน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่มีการบริหารจัดการตามแนวทางของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างอิสระ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของหน่วยบริการ มีการจัดทำแผนให้บริการ ช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan : IFSP) รวมทั้งจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) แผนการสอนรายบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) และให้บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรก และเตรียมความพร้อมเน้นด้านการให้บริการทางการศึกษา โดยการให้บริการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน เพื่อส่งต่อผู้เรียนไปยังสถานศึกษาต่างๆที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการสนับสนุนให้มีการทำวิจัย พัฒนาสื่อการสอน และจัดแสดงผลงานทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 กล่าวว่า การศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไปจึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทาง การศึกษาเป็นพิเศษ ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา และส่งเสริมสถาบันอื่น ๆ รวมทั้งครอบครัวให้มีการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อหรือหลักปรัชญาดังต่อไปนี้ 1) ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษาและควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ 2) เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้าน เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไปและมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสูงสุด 3) การจัดการศึกษาพิเศษควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมสังคมกับคนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวทางการศึกษาของเด็กปกติ 5) การศึกษาพิเศษและการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดเป็นโปรแกรมให้เป็นรายบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างอาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการคล้ายคลึงกันและอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน 6) การจัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษควรเน้นที่ความสามารถของเด็ก เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจว่า แม้ตนจะมีความบกพร่องแต่ก็ยังสามารถบางอย่างเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น 7) การศึกษาพิเศษควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจยอมรับตนเองมีความเชื่อมั่นมีสัจการแห่งตนและมุ่งให้ช่วยตนเองได้ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และ 8) การศึกษาพิเศษควรจัดทำอย่างต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไปขาดตอนไม่ได้และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกราช สุเต็ม (2563) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารหน่วยบริการประจำอำเภอ พบว่า กลุ่มบริการวิชาการควรมีการจัดทำแผน IEP ร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อทราบถึงความต้องการและจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม การจัดฝึกอบรมบุคลากร ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลผู้พิการ และนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านบริหารงานบุคคล มีการจัดสรรหาตำแหน่งบุคลากรให้มีความหลากหลายของสาขาวิชาชีพ โดยคำนึงการเข้าถึง การรับบริการของนักเรียนในแต่ละหน่วยบริการ ตามพันธกิจในการดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่อง 9 ประเภท ความพิการ ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนในหน่วยบริการเป็นไปตามเกณฑ์ ก.ค.ศ. กำหนด และควรจัดบุคลากรที่อาศัยในพื้นที่หน่วยบริการนั้น เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการความเป็นอยู่ของบุคลากรมีการส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ในการพิจารณาความดีความชอบ การดำเนินการทางวินัย การลางานต่าง ๆ ให้ดำเนินการร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ทั้งหมด และการลงเวลาปฏิบัติงาน ให้ขึ้นอยู่กับหน่วยบริการนั้นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ วารุณี จิรัญเวทย์ (2554) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พบว่า ในด้านบุคลากรให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงการผลิตครูการศึกษาพิเศษ ให้พอเพียงและมีคุณภาพ และให้มีรายวิชาการศึกษาพิเศษในหลักสูตรฝึกหัดครู นอกจากนี้พัฒนาครูประจำการให้มีเทคนิคที่ทันสมัย ตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.3 ด้านบริหารงานทั่วไป ให้มีการสำรวจค้นหาโรงเรียนยุบเลิก แต่ละอำเภอเพื่อจัดตั้งหน่วยบริการประจำอำเภอโดยประสานความร่วมมือ กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุน ปรับปรุง แก้ไข อาคารเรียนและส่วนอื่น ๆ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมในการให้บริการทางการศึกษา มีการประสานงานกับเครือข่ายชุมชน และโรงเรียนร่วมในอำเภอนั้น ๆ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์กับส่วนการปกครองท้องถิ่น

เพื่อบูรณาการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับศูนย์การศึกษาพิเศษ และหน่วยบริการประสานงานเบื้องต้น และขอหนังสือออกจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้นแนวความคิดการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการร่วมจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถเป็นผู้จัดการศึกษาได้ สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการก็เช่นกัน ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีบทบาทในการทำงานแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของวารุณี จิรัญเวทย์ (2554) กล่าวว่า ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ เป็นหน่วยประสานงานกลางและกำกับกับการบริหาร โดยประสานกับกรมและจังหวัดและระดมความร่วมมือจากสถานศึกษาและสถานพยาบาลมาร่วมกันจัด และต้องสำรวจจำนวนผู้พิการให้ตรงความเป็นจริง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจถึงการบริการทางการศึกษา และฝึกอบรมพ่อแม่ให้รู้จักดูแลลูกพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการและสอดคล้องกับชุดคดีจันทยานนท์ (2543) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้สำหรับบุคคลออทิสติก พบว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการร่วมจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถเป็นผู้จัดการศึกษาได้ สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการก็เช่นกัน ครอบครัวชุมชนและสังคมมีบทบาทในการทำงานแบบมีส่วนร่วมทั้งลักษณะผู้ส่งเสริมการเรียนรู้และฟื้นฟูสมรรถภาพ และลักษณะผู้จัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมในเชิงการบริหารจัดการศึกษาการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

3.4 ด้านบริหารแผนงานและงบประมาณ หน่วยบริการมีส่วนร่วมในการวางแผนและงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณของศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อรองรับการขยายหน่วยบริการให้เป็นศูนย์ประจำอำเภอ มีการประสานงานร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 เครื่องข่ายด้านงบประมาณที่นำมาพัฒนาโครงการหรือส่งเสริมให้มีทางเลือกงบประมาณจากหน่วยงานอื่น หน่วยบริการสามารถขอรับบริจาคจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการกำกับดูแลของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 และมีงบประมาณสนับสนุนนอกเหนือจากรัฐให้เป็นงบประมาณสนับสนุนตามโครงสร้างในส่วนของงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและการปรับปรุง ซ่อมแซม งานอาคารสถานที่หน่วยบริการและงบประมาณส่วนอื่น ๆ ให้หน่วยบริการนั้นเสนอศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ตามความเหมาะสม มีการจัดสรรงบประมาณอาหารกลางวันให้ตามจำนวนนักเรียนที่มารับบริการทางการศึกษาเป็นรายวัน มีการวางแผนจัดการและใช้งบประมาณเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ตามระเบียบราชการ และโปร่งใส ตรวจสอบได้ จัดทำแผนปฏิบัติการดำเนินงาน มีการกำกับติดตาม สรุปผลการดำเนินงาน ผลการกำกับและติดตาม เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานสอดคล้องกับแนวคิดของวารุณี จิรัญเวทย์ (2554) กล่าวว่า ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนและองค์กรเอกชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระดับ ทุกระบบ และทุกรูปแบบ โดยรัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และบุคลากรให้เท่าเทียมกับการจัดการศึกษาของรัฐ

4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สรุปลงได้ดังนี้

ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบริหารงานงบประมาณซึ่งอยู่ในระดับมาก ในส่วนของผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานงบประมาณ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการศึกษาแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีกระบวนการดำเนินการโดยการศึกษาจากทฤษฎี แนวคิด และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ร่วมกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหน่วยบริการ และได้นำแนวทางการบริหารหน่วยบริการสอบถามผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการปรับปรุงแนวทางการบริหารหน่วยบริการ จึงส่งผลให้ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้ทำการศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษา การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา และประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษามีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดอื่นที่จะนำแนวทางการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ไปใช้ ควรมีการปรับใช้ตามบริบทของแต่ละหน่วยบริการเพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของแต่ละหน่วยบริการ

2. การนำแนวทางการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ไปใช้ต้องสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับหัวหน้าหน่วยบริการ ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนการบริหารหน่วยบริการให้มีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ในลักษณะข้อมูลเชิงลึก หรือเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นในการบริหารจัดการศึกษา
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของแต่ละหน่วยบริการ เพื่อให้หน่วยบริการสามารถนำไปใช้ในการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่

จากการทำวิจัยทำให้เกิดความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

ตามกรอบแนวคิดการจัดตั้งหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ มีโครงสร้างการบริหารหน่วยบริการออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) ฝ่ายวิชาการ 2) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป 3) ฝ่ายบุคคล และ 3) ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ดังนั้นในการศึกษาแนวทางการบริหารหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อก่อให้การดำเนินงานของหน่วยบริการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกฎหมายนโยบายที่เกี่ยวข้อง และสามารถพัฒนาศักยภาพคนพิการในชุมชนได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายคือ เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนพิการในด้านการศึกษาและทักษะงานด้านอาชีพ เพื่อสร้างโอกาสในการทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมทัดเทียมคนทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษาพุทธศักราช 2552. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2560). พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2565, จาก <http://web1.dep.go.th/?q=th/node/446>
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ. (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ทัศพร ปุ่มสีดา. (2559). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยา สาส์น.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2542, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอน 123 ก, หน้า 16.
- วารุณี จิรัญเวทย์. (2554). การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ. สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2565, จาก www.gotoknow.org/posts/283077.
- วีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. (2553). คุณภาพในงานบริการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่. (2565). สารสนเทศศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุรจิต วรรณวล. (2549). การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด. (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช). Digital Research Information Center.

เอกราช สุเต็ม. (2563). แนวทางการบริหารหน่วยบริการประจำอำเภอ กรณีศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*, 7(9), 138 -152.